

Baltijas Semkopis.

Matfā:
 Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 l., par 3 mēn.
 60 l.; ar pērsūtišanu: a) par pagu: 2 r. 60 l.,
 1 r. 40 l., 90 l.; b) Jelgavā: par gadu 2 r. 30 l.
Sludinājumi
 matfā 5 lap. f. par rindinu.

3. gada-gājums.

Apstākšana:
 Jelgavā: „Balt. Semkop.” redakcija, Katoļu eelā № 27
 (Sēdē); Rihgā: Dzelā Kāleju-eelā № 4, pē Kapteina
 un Lugaņa t. t. grahmatu-bodē un pē Lerdendorff t.
 Kalku-eelā № 13. Zitur: Pē mahzitateem, skolotā-
 jeem, pag. wezateem, strihweereem un wisās grab-
 matu-bodēs.

№ 30.

Jelgavā, trešchdeenā, 27. julijā.

1877.

Rahdīajs. Lauksaimneeziņa; Par kaulu miltu un superfosfātu leetaschānu. Par seemas sehjas issalshānu. — Wahrpas. — Sadshwe un jinatniba. — Wispahriga data. — Saule tā muhsu dabas spehtu amots. Nahloshēe zihnim ap Dardanēku un Bosporus uhdens zekēem. Eiropas Turzija. — Dashedas sinas: No eeshsemehm. No ahrsemehm. — I. No karalaukeem: Eiropas Turzija II. Wjās Turzija. — Wisjaunatās sinas. — Atbildes. — Sludinājumi.

Lauksaimneeziņa.

Par kaulu miltu un superfosfātu leetaschānu.

No Sintenis.
 (St. № 29.)

Pagahjuschā nunturā abus mehšloshānas lihdsēktus wispahrigi apluhstojuschī, sehodeen it ihpashī eewehrosim, zaur ko tee weens no otra atshkirahs un kas par wisahm leetahm pē kaulu-miltu un superfosfātu eepirshānas un leetaschānas eewehrojams. Pēe it katru skunstiitu mehšlu leetaschānas wispirms jaskatāhs us to, ka isdoto naudu ar wisahm procentehm it drihs atdabutu atpakat.

Stahds zaur sawahm šatnehm war tikai tad baribu usnemt, kad ta uhdeni iskusufi. Tapehz ir no koti leela šwara, ka fossora-šlahbe, kurai ka stahdu baribai tik leels šwars, pēe eepirshānas tā šagatawota buhtu, kā ta uhdeni gandrihs tik pat weegli iskufst, kā par peemehru zūfurs jeb šahs.

Smaltee kaulu milti ir kreetni mehšli, jo tanis ir dauds fossora-šlahbes un pēe tam wehl labi dauds šlahpekta; bet deemschehl fossora-šlahbe šehē naw weegli kuhstoshā weidā, tapehz ka ne-apstrahdati kauli ir tautaini un tapehz uhdena labi ne-usnem. Kas ne-apstrahdatus kaulu miltus grib leetat, tam jau 4 lihds 5 nedetas preeksh sehshānas ar teem jameslo, laj tee ar semi šajauktos un leghnam iskufstu, jeb ari kaulu-milti eepreeksh japuhdē. Pehdejā atgadījumā pēejanz kaulu-milteem us pufi šmalšas šahgu škaidas jeb ari šmalši ishijatu purwa semi klahst, aplej maishjumu ar šihwi (wahwu) jeb ar uhdeni, šagruhsch tad wisu augstā tshupā, kuru beidsot ar wezeem maiseem labi apšedi, un tā 8—14 deenas pamet šahwot. Par šcho laiku tshupā attihstahs leels karstums, zaur ko kaulu-milti šapuhst, iskufst, un war tapt iskafitti. Sutinati kaulu-milti, is kureem tauti un lihms isshkirti, kuhst gan weeglat, bet tomehr wehl ne buht naw tik weegli kuhstochi, kā tas ihstēni wajadšigs.

Tapehz wisi kaulu-milti der wislabat preeksh seemas sehjas mehšloshānas, tapehz ka rudenī netruhkst preeksh iskuschānas waja-dšigā drehgnuma. Bet weenadi war peenemt, ka no fossora-šlahbes, kas kaulu-miltos, pirmā gadā tikai 2/3 top bruhšejamas un 1/3 tikai otra gada sehjai nahf par labu. Pēe tam gan ir šaws labums, bet leelaks labums ir ar weenu tad, kad wisa pirktā fossora-šlahbe jau pirmā gadā ir bruhšejama. Šhi buhschāna ir eemeshis, kapehz teizamos kaulu-miltus wehl tik wispahrigi neleeto, kā weegli kuhstoshos superfosfatus. Bet wisi tee semkopji, kas ar kaulu-miltu apeeshānos ir eepasinaschees un kaulu-miltu augstu mehšloshānas spehtu atsinuschī, no teem wairs ne-attahpjahs.

Angti, tee bagatafee, bet ari ismanigatee semkopji gandrihs no wisas pašales, šapehrf kaulus un kaulu-miltus no wisahm semehm, un isleeta tos us wisadu wihsi; ta par peem. kaulu-miltus tee iskafisa tuhlin statos us mehšleem, zaur ko fossora-šlahbe top gluhchi kuhstoshā, un kuhš mehšli diwreis tik špehzigi.

Labos superfosfatos fossora-šlahbe skunstigi wihšē pa leelakai dakai ir pahrwehrsia kuhstoshā, tā kā to ar šmalšu semi šamafistu tuhlin war laukā iskafit. Superfosfati ir tapehz gatawi mehšli un wina weegla peemainishāna ir tas šwarigakais eemeshis, kapehz ihpashī sehos mehšlus dauds lauksaimneeki tura labakus ne kā kaulu-miltus. Ar superfosfateem war ari pawafari ar šemi mehšlot ausas, meeshus, linus, širaus, kartupefus u. t. pr., tikai pēe tam semei wajaga jau rudenī usartai buht, laj superfosfatu jau martā waretu iskafit; ja to wehlat iskafisa, tad tam dauds reiš jau wairs naw tahdas šekmes, tapehz ka tad preeksh iskuschānas waja-dšigais drehgnums truhkst.

Bet zil dauds kaulu-miltu waj superfosfatu janem? Tas atlez gluhchi no tam, zil kuhstoshas

fossora-šlahbes mehšlās un ari pehz tam, zil špehziga seme.

Šechu pudu šmagā maishā tahda superfosfata, kurā 12—14 procentes kuhstoshas fossora-šlahbes, atronahs ap 30 mahrzinahm fossora-šlahbes; maishā no 6 pudeem ar 20 lihds 21% ir ap 50 mahrz. fossora-šlahbes; 100 mahrzinahs kaulu miltu, kā zaur zaurim war peenemt, ir tahdas mahrzinahs šlahpekta (Stickstoff) un lihds 20 mahrzinahm fossora-šlahbes.

Pehz tam nu it weegli war aprehkinat, zil no šcheem waj wineem mehšleem wajaga.

Pēe mahšes šapa (R. 236 l. p.)

Breestch semes, karai druzzin wehl weza spehka, peeteef uf puhra weetu ar 20 lihdj 25 mahrz. kuhstoschas foffora flahbes, tamlihdj tad ap 200 mahrz. superfoffata ar 12 lihdj 13 % jeb 100 lihdj 120 mahrz. supefoffata ar 20%, waj 120 lihdj 150 mahrz. labu un smalku kaulu-miltu ka puſs mehflorſhana. Bet ja papuwi grib pilnigi mehflot, tahda semē, kam daudj spehka wairs naw, tad uf puhra weetu wai-jaga mafakais 35 lihdj 40 mahrz. kuhstoschas foffora-flahbes, tadehf tad ap 300 mahrz. superfoffata ar 12 lihdj 13%, jeb 200 mahrz. ar 20%, waj 300 mahrz. wislaboko kaulu miltu. Ja daudj mafak, ne ka ſchē peefihmets, uf puhra weetu ifleeto, tad ſtahdeem (labibai) no tam tif mafums labuma atlez, it ka lopeem, kam tikai puſs ba-ribas bod.

Par ſeemas ſehjas iſſaſchānu.

No Sintenis.

Wezafi ſemtopji, kas daudj gadu ſawā dſihwē pahrlaiduſchi, afmineſees, ka agraf ſeemas ſehja tif beechi ne-iſnihta, ka tagad, un tapeh3 gan buhtu laiks, par ſcho atgadijumu, kas tagad ar weenu beechafi noteef, druzzin pahrdomat.

Saprotama leeta, ka pehdejo 10 gadu nekreetnais laiks pee tam wiſwairaf wainigs, ka daſchs rubſu un kweeſchu lauks iſnihtis: wahjas ſehjas zaur pahrlaeku auſtumu, pahrat maſ ſneega un pawa-ſarōs ſalnas; ſpehzigas ſehjas turpretim zaur pahrat beesu (dſiku) ſneegu uf neſaſaluſchas ſemes.

Bet tomehr pee wiſa ta newar leegt, ka ſeemas ſehjas iſniht-ſchana ari zaur paſchu wainu, ihpaſchi zaur nekahrtigu ſemes iſſtrah-daſchānu zekahs. Schini ſinā top wehl daudj grehkots. Kant gan mehſ, ka rahdahs, ſcheem wareneem zehſoneem preti gluſchi beſ kahda ſpehka eſam, tad tomehr naw jaſchaubahs, ka ir zefi un lihdjefki, zaur kureem mehſ ſcheem eeſpaideem waram preti karot un ſlahdi pamafinat.

Par wiſahm leetahm ir kahrtiga papuwes apſtrahdaschana wa-jadſiga. Daudj ſemtopji ir wehl tanis domas, ka iſhti ruhpiſa ſemes ſaſmalzinaſchana ſeemas ſehjas iſdoſchānos paweizina; tee wairaf reiſes ar, eze, kahrtā un atkal eze, beſ ka ſemei atkautu laika, kreetni nogult un puhdamas organikās weelas eeſuhft; un ja lauks ir ſa-breedis, tad ar un eze beſ gala, kamehr ſeme (ka von Roſenberg Lipinſki kungs ſaka) no-arta, t. i. leelakai kulturās angu kreetnai augſchānai uf ilgaku laiku nederiga tapuſi. Semes labumu par daudj maſ eewehro, pa leelakai dafai weeglu ſmilts ſemi ar tif pat beechi, ka ſmagu mahla ſemi, kas koti leela nekahrtiba. Kahds noluhſs tad ir pee papuwes? Laj ſeme, kura jau wairaf angu iſderuſi, taptu

irdena, ſajaukta, ſpehzinata un kreetni tihrita, laj ta no jauna ſpehtu wairaf labu ptauju iſdot. Bet to wiſu war loti labi ſaſneegt, beſ daudj arſchānas, un kad mehſ lihdji ar to neween iſſargajamees no tif beechas ſehju iſnihtſchānas, bet ſehjas augſchānu wehl paweizina, tad tai leetai tif leels ſwars, ka mums wiſa wehriba uf to jagreesch. To ſchē pilnigi peerahdit, tas iſuahktu par gari, laj peeteef ar to peefihmeſchānu, ka jau paſchā eeſahktumā jaunu rubſu un kweeſchu ſtahdini par daudj irdenā ſemē tif labi ne-attihſtahs, ka tahdā ſemē, kas jau nogulejuſees un beechgan nobreeduſi, un ka tahdas, kant gan agras, tomehr nepilnigi attihſtijuſchās ſehjas bahrgam ſeemas laifam mafak ſpeh3 aturetees preti.

Par ſeemas ſehjas iſnihtſchānu jaunakōs laikōs daudj ſapratigi ahrſemju laukſaimneeki lee3ina, ka rubſi un kweeſchi uf pirmeem aru-meem ſeh3ti, ar weenu labi ſeemu iſzeetuſchi, kamehr turpretim gandrih3 wiſas ſehjas, pee kurahm diwi, ja pat trihs reiſes ſeme arta, wairaf jeb mafak zaur ſalnu maitatas, un ſemē, kas jau no ſewis irdena, gluſchi iſnihtuſchas.

Tapeh3 bod padomu, laj no beechas arſchānas un ezeſchānas ſtipri ſargajahs un laj bluſi un barn-ezeſchu (ſchaaregge) wairaf eewehro.

Waj tas ari muſſu auſſtakā klimatā nebuhtu iſrah3dijees par labu? Naw teeſcham ko ſchaubitees. Beh3 gada weza ahbolina jau naw nekad wairaf ja-ar, ka weenu reiſi un weegla ſemē tas ari pee diwu gadu ahbolina teizami, bet tad tas jadara 5 lihdj 6 nedelas preekſch ſehjas laika, laj apartais ahbolinaſch ſapuh3tu un ſeme nogultu. Turpretim trihs gabi wezs ahbolina lauks pa preekſchu gluſchi ſehkli un tikai tad dſiki ja-ar un proti jau junija mehneſi. Kad nu ſahle zaur kreetnu ezeſchānu ir iſpleh3ta un iſſchuwuſi, tad junija widu tikai rei3 wehl kreetni ja-ar. Scho iſſtrahdaschānas metodi warehs pa leelakai dafai ari pee papuwes apſtrahdaschānas peemaint, pa preekſchu ſekla uppleh3chāna, tif laiku, zil ween laiku eeſpeh3jams un proti preekſch mehſlu uſweſchānas, laj mehſli jau tihritā ſemē uahktu, kur tad tos wajaga kreetni apart. To war panahkt zaur to, ka mehſlus ar grab-bekli eekafa wagās un iſleeto arklus, kas weleuu labi apgreesch apkahrt, tā ka mehſlus ne maſ wairs newar redſet. Pilniga ſemes ſaſmalzi-naſchāna zaur weenreiſigu arſchānu ir tikai tad panahkama, kad tikai kahdi 6 zelli platas wagas dſen; un kad apdomā, ka otras reiſes arſchāna naw wajadſiga, bet ir pat ſlahdiga, tad ihpaſchi ſchis weens ſwarigais darbs ar ruhpi3u ja-iſdara. Apartos mehſlus nu wajaga peerullet, laj ſeme taptu weegli peeſpeeſta un mehſlu puhſchāna, ka ari ſemes ruh3ſchāna paweizinata.

(Turpmak beigums).

Sadijwe un ſinatniba.

See mah3es kapa (ſ. to bildi pirmā lap. p.) Bullſtēna ſehrās ſanas jau apluſuſchas, behrineeki jau aiſgahjuſchi; tikai abi kapa raze3i wehl nolih3ſina jauno kapa, kurā ſchodeen nabaga, bet kreetnu atraitni nogulbija, un beſ teem wehl ir trihs palikuſchi: mihtās mirejas weenigā meita Marija, winas audſelne, to ta pee wiſahm dſihwes gruhtibahm aiſ ſcheh3ſirbības bija peenehntuſe, un winas weenigais brah3is, Marijas ontulis, kas ne mafak nabags, bet ari ne mafak godigs un kreetns wihs buhdams ſawus tuwatōs radus ne kad naw atſah3is un tā ari pee ſchi behdu gahjeena netruhta. Marijai, ko daba ar jautahm ihpaſchibahm un Deewō ar labahm gara dah-wanahm apzere3is, prezineeku, pat koti bagatu, netruhta, bet wina ir un paleef uſtiziga tam weenam, kas no behrnu deenahm winai bijis mihtſch draugs un wehlat tad winas ſirdi pilnigi eenehmis. Je wiſch bija nabaga ſehns, bet zentigs un tih3s ſirdi. Preekſch 6 gadeem wiſch aiſgah3a uf ſweſchātui, tur ſawu laimi melle-dams. Schiwotees wiſch Marijai ſolijahs uſtizigs palikt un ſchi dēwa winam to paſchu ſoliſchānu. Beh3 kahdahm pahris wehſtulehm, ko ta no eeſahktuma ſanehma, wina nu jau pilnus 5 gadus no ſawa ſirds mihtatā ne ka naw dſirdejuſi. Tomehr wina nelauſch jawu ſwehreſtibu, bet zer aiſ weenam un paleef alaſch uſtiziga. Schodeen wina ir uf zekeem nometuſehs pee ſawas mihtās mah3es jaunā kapa un raub beſ-galiſas un ruh3tas aſaras. Ku winai ir tas beidſamais atſpaids gruhtā dſihwes zihniſchānā zaur nahwi atrauts, wina ir weentule un atſah3ta no wiſeem, no wiſeem, pat no ſawahm naidigahm draubſenehm un no ſaweem paſchigeem zeentazeem. Tif diwi dweh3eles wehl winai: winas nabaga ontulis un winas audſelna-mah3ina, kas nu winai ween jatop3 un ja-audſē. Sawās gruhtās behdās wina tomehr wehl atron preeku un zeribu pakauſchānā uf Deewu un tai ſtiprā tizibā, ka winas Matih3s tatſchu wehl naw miris un rei3 pahnah3s. Tā raudadama un tizedama un zeredama wina peepeſchi ſadſird mihtu paſiſtāmu baſi. Wina met azis uf lapu wahrteem un „Manſ Matih3s!“ un „Mana Marija!“ rei3 atkan iſ diwi gruhti pahrebauditahm kruhtihm,

un tee, kas weens otru tif uſtizigi mihtuſchees, peh3 6 gadeem atron weens otru un ar neiſſakamu preeku aptampjahs — pee mah3es kapa. Matih3s ir par pahrtitjuſchu wi3ru palizis un nah3is ſawu dahrgo Mariju par ſeemu pahriweſt. Th. Rolands.

Ji Kurjemes agrar-liſumeem.

(Attibilde G. K. Igam, S.)

Waj dſimts-kungam ta teeſiba, pee mahju pahrdoschānas daudj wairaf par to wehrti pagehret, ne ka banka to takſeerejuſi?

Bankas wehrtſchāna jeb takſeereſchāna alaſch ſihmejahs tikai uſ bankas paſchas broſchibu pee naudas aiſderumeem un ne wiſ uf mahju iſto wehrti. Tadehf bankas takſeereſchāna ne kad newar buht par mehraulku preekſch noſajijumeem, ſem tahdeem dſimts-kungs kahdas mah3as grib uf tahlateem gadeem uf renti dot. It ka pee mahju pahrdoschānas (ſtat. „Balt. Semt.“ 29. num.), tā ari pee iſrentſchānas ta weenigā mehraulka, kas dſimtskunga pagehretſchānas aprobeſcho, ir ta, ka tas no lihd3ſchinigā mahju rentneeka newar wairaf rentes waj mafas pagehret, ne ka kahds ſweſchineeks uſ-nemtos mafak. Ka tahdai uſneemſchānai no ſweſchineeka puſes jabuht kai3nai, ne wiſ ſimuleeretai, t. i. ka nepeteef wiſ ar tuſſchu ſoliſchānu, lai wego ſaimneeku zaur to waretu no kalla dabot, bet tas, kas no ſweſchineeka ſolits, tam ari teeſcham ja-iſpilba, ir pats no ſewis protams un tadehf ſchis juhu jautajums plaſchafi nebuht naw iſſkaidro-ſjams. — Muſſu dſimtskungi, zil mums paſiſtāms, zaur zaurim nemot zenſchahs uf to, ka weze kahrtige ſaimneeki ſawas mah3as paturetu un tadehf tahda ſimuleere-ſchāna knapi domajama. — Deidſot peefihmeſjam, kahda atlihd3ſinaſchāna wezam ſaimneekam nahkahs, kad wiſch tif daudj negrib mafak, zil kungs pee jauna ſon-trakta ſeſchānas pagehr un zil ari kahds ſweſchineeks teeſcham uſnema3s mafak. Tahdā gadijumā tam wezam ſaimneekam peenahkahs atlihd3ſinaſchāna, kas lihd3iga tai trihs kahrtigai ſarpai ſarp wezo un jau to renti. Par peem. par B. mah3ahm lihd3

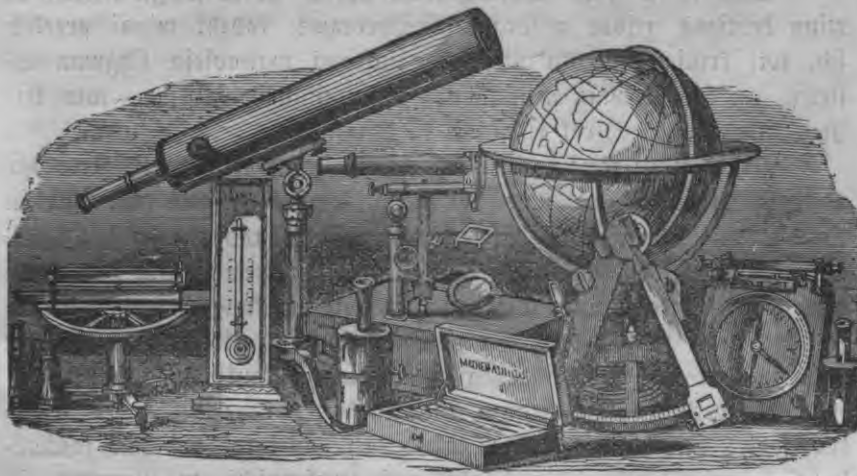
Wahrpas.

Wahris pee lopeem war loti ahtri fadsjeedet, kad tahs wispirms ar tihru uhdeni un tad ar maifijumu, kas pa pusei is mirtus, pa pusei atkal is arnifa-tinkuras pastahw, is deenas diwi reifes ismajga un tad ar pulweri aplaifa, kas is 3 dakahm fila witrifola, is 1 dakas alauna un smalka zukura fastahw. Zukura jaber til daudj klahi, ka pulwers druzjin eesilgans isstatahs.

Ka defas un schlinki no peleschanas issargajami. Ne reti noteet, ka defas un schlinki, kuras drehgnä weeta usglaba, drihs sah! pelet. Pret scho nebusshanu ir schahds lihdsellis atrasts. Wahrama sahls ir titmehr ar uhdeni aplejama, lamehr ta fatot sahlsmihlla isnahf. Ne scho mihllu ir sapeleschanas defas jeb schlinki plahni ja-apsmehre. Pelejums nosuhd tuhda! un pehz mas deenahm ir defas ar plahnu fahrtinu zeetas sahls pahrwiltas, kura no peleschanas pasargä. Ka sinams, tad sahls isstahzina lakra auga dshiwibu un ta tad ari pelejumas, kuri naw nelas zits, ka masas peepinas.

Slittumi, kas zaur uhdena tureschannu kufnä zelahs. Ir sinams, ka daudj sehstschahm tas eeradums, gatu, ka ari dahra auglus, waj nu frishus usturet gribedamas, jeb is neapdomibas, ilgatu laiku, ja pat stundahm uhdeni tura. Schahda darishana ir gluschi nerittiga, kas bruheljamäs weelas, weenalga wai tee stahdi jeb gata, til slittalas padara. Uhdenam ir ta ihpashiba, schahs weelas isstahf. Weenu- mehr teet tahs smaltas datas pa preefchu isstahf. So wairaf uhdenam kaku datu klahi — jo wairaf tas weelahm stahde, kuras tahda uhdeni top turetäs. Rakta atmena dakahm ir ihpashiba, auglus un galas-zipilas zeetas taihit. Ta deht newajadsetu ne auglus, neds gatu ilgal uhdeni turet, ne ka ween til ilgi, lamehr tos tihra.

Wispahtiga data.

Saule ka muhju dabas-spehku awots.

No gimnasijas skolotaja, matematikas kandidata J. Winklera.

I.

Saules slittums nedshwas dabas spehks.

Saulite teet neween daschadu tautu sakamds wahrdos peemineta un winu tautas-dseefmas apdseedata, bet ari newaid ne weena tiziba

aismirsta, ta ka to waj nu teescham ka fewischku deewibu peeluhds, jeb us winu, ka us Deewa wisleelako labdarishanas un fwehtibas wispiluigako darbu aishahda! Tapehz mehs waram drofchi fazit, ka wisas tautas no wiseem laikeem ir faules swarigu nosihmejumu pas- faule famanijuschas. Bet ko zilweki fenaf bes pilnas apfinas tikai juta, to muhju gada-simteni dabas pehtitaji sinatnigi pilnigi apleezi- naja. Zil weegla un neeziga schi apleezinaschana no eesahkuma ari islittos: pilnigi schis usdewums tik zaur to bija isdarams, ka mahziti neds laiku, neds ari sawus meefigus un garigus spehkus pee tam ne taupija. Par peerahdishannu mums peetiks schini leeta tikai Wahzu ahrti Juliju Robertu Maieru Heilbronnä peeminet, kura no schi gruhda darba weens no pirmajeem un wisleelakeem nopelneem peeder, un kura no pahraf leelas domaschanas beidsot gara-spehki eesahka zeeft un schlimt, ta ka tam pehzak ka sinatnibas mozellim bij ahr- prahntneeku nama jawahrgft.

Mehginafim tapehz ari muhju lasitajus ar scho wihru swarigeem panahkumeem eepahstinat, jo tuwaki apluhfodami, kahda wihse zaur fauli pasaulä daschadi spehki tiklab no dshiwäs, ka ari no nedshwas dabas zelahs. Bet ta ka dshiwä daba ir isaugufe is nedshwas dabas un ta ka tapehz dshiwäs dabas spehki tiklab no augu, ka ari no dshiwneeku walts itiu tuwu rada ir ar nedshwas dabas spehkeem, tad ari wis papreefchu no schi stahwofka ismeklesim nedshwas dabas spehkus jo tuwaki. —

Bes gaisa un uhdena newar neweena dshiwiba pahrtift. Us mehnescha, kur tiklab gaisa, ka ari uhdena truhft, newar ne augi, neds ari ziti kahdi dshiwneeki buht, ja tik zitadi wisadi mehnescha wirfus pilnigi semes wirsum lihdsinajahs. Gais ir augeem un lo- peem preefch dwafofchanas wajadfigs, uhdens turpreti ir abahm dshiwneeku schkirahm preefch winu baribas iskaufeschanas wajadfigs, jo tikai tahdas zeetas semes dakas war augeem par baribu beret, kuras uhdeni iskaufejamas ir un ari uhdeni iskususchas atronahs. Bet lai gais preefch dshiwneeku dwafofchanas weseligs buhtu, ir wajadfigs pirmahrt, lai tas ne pilnigi meerä, bet muhschiga kusteschana atro- nahs, un otrahrt, lai tas nebuhtu pilnigi faufs, bet weenumehr no- spreestos robeschds miklumu faturetu.

Pascha daba ir nu zaur fauli par to gahdats, lai gais preefch dshiwneekem us schihm abahm puselm arweenu weseligs buhtu. Zaur to, ka deena ar nakti un gada-laiwi weens ar otru mijahs, noteekahs, ka semes wirfus drihs weena weeta, drihs atkal otraja no faules stareem wairaf teet schilidits. Tur, kur semes wirfus no faules wairaf fa- filst, ari gais wiswairaf schilist un isplehschahs zaur to us wisahm puselm, arweenu jo wairaf schidrats palikdams; turpreti tur, kur saule ap-

schim makaja 120 rub., bet zits kahds peenem kontraktu, pehz kura tam 180 rublu par tahm paschahm mahjahm jamakä, tad ta starpa (starp 120 un 180 rub.) istaifa 60 rub. $\times 3 = 180$ rub. Scher 180 rub. tad tam wezam fainneekam, kas to jauno kontraktu nepeenehma, ir jababo atlihdsinashanas teefa. G. R.

Zelgawas-Grihwes schofejäs tulas leeta.

(Abilde R. Bg. L.)

Zuhju 3 jautajumus fanemfim ihfi kopä.

1) Par tulkcheem semneeku rateem pee schihš schofejäs muitas nama jamakä $\frac{1}{2}$ lap. par katru sirgu, weenalga waj pilsehta eebrauz, waj no tahs isbrauz. (Gub. Pahrwaldes pamehle no 21. maija 1869 N. 931.)

2) No is Zelgawas atpaka! brautdameem semneekem muiita naw jamakä, kad teem no eepirkahm prezhm naw pahraf par 1 kahrti dhelsha, 20 garnizahm sahls, $\frac{3}{4}$ muzas slitu ratds. Zapat wineem naw jamakä tahdas leetas no pilsehtas iswedot, kas pee winu waijadshahm ber, ka: abras, traufi, stoweri, spani, lofi, ilfes, ragu sleszes, raguš, riteni un t. pr.

(Schofejäs tafte no 25. aug. 1861, pte g.)

Kabehf tulkcha brauzot ir jamakä un ar scho mineto prezi brauzot ne, — mehs ne-isprotam.

3) Kahda ischkirshana pee schihš schofejäs muitas fanemshanas ir starp semneeku un ziteem rateem?

Robeschas preefch schahdas ischkirshanas mehs mineta taffi ne-atrodam. Schè gan buhs neweer tee rati, bet ari tee brauzeji jashfir. Semneekem par peem. ir mafata tafte un brihsham teem ne kas naw jamakä. Schihš winu teefibas wini newar saudet zaur to, ka wini ne wis „fuhdu-ratds," bet kahrtigds ratds sehbd. Zadeht pehz muhju domahm naw pehz likuma, kad muiitas eenehmejs usdrihstahs pats no jawas galwas semneekem peederofschus ratus klasifizeeret un kategorijas schkirt un tahdeem semneekem nodofshanas uslitt, kas usdrihstahs zitadös ratds braukt, ne ka darba ratds. Tahda atgadijuma japeesauz teefa par ischkhreju. G. R.

Waj katra pehz pascha griwas fewim war wahrdu dot, kahds winam pehz amata waj dshiwes kahrtas nebuht nepeenahfahs?

(Abilde J. R. L. — R.)

Par wisahm leetahm schè magena godfahrtiba, gekiga puschofchanahs ar nepel- nitahm spalwahm un garigas ubadshibas apseghana ja-aschfir no launa nodoma. Sadsihwè mehs fastopam nekaitamam baram, kas tahdu joku-lugu israhbidami alafch to pehrtiku lomu spehle. Tä par peem. daschi kumedinu rahditaji, kas ihfi pee deenas sagku gimenes peeder, sawä „amata" fewi alafch lamä par „profesoreem;" fufellu taititaji, sahbatu lahpitaji un stroberi fewi daudsfreis sauzahs par „mahsteneekem," un kahdu neezimu rakstitaji par „ralsneekem," „literateem" un „schurnalisteem;" tapat dascha ihsta „fewina" ne reti jagoda par „zeemahfi" un daschai rotas-meitai it mihfi, ka leelais puifs to usrunä par „zeenigu jaunfunds," us to ta sinams tam aikal at- bild ka „zeen. X. lungam" u. — Mums leelahs, ka tani mineta leeta tas pats jehlons. Bet kad nu Zuhš tam „wihrelim" tos „skolotaja" swahrtus nowilft, kas winam tad wehl paliks mugurä? It ne kas, un it ne kas ir tik pat, ka bes swahre- keem un kad kahds ir bes swahrteem, tad tas ir — plits. — Turprelim ja kahds ar to nodomu netaisni fewim kahdu goda-wahrdu peefawina, waj leelahs kahda amata buht, kura tas nebuht naw, lai us tahdu wihfi no kauschu mulshinaschanas pats waretu kahdu labumu eeguhtes, tad tahds darbs ir noseegums, jo pehz kriminal-likumu nofazijumeem katra nepareifa jeb ne-isplnita goda-wahrdä (Chrentitel, Rang), dshiwes- kahrtas waj nopelnu-sihmes peefawinaschana ir fodama: 1. reift ar naudas-schrahi lihds 200 rub., 2. reift lihds 500 rub. un 3. reift ar arestu lihds 3 mehnescheem; bet ja pee tam kahds kauns nodoms bijis, ka par peem. krahpshana u., — ar daudj gruh- takeem fodeem.

(Art. 1417 un 1418).

Ja nu tas minetajs „puifa" jeb „wihrelis" fewi sauzahs un rakstahs par „skolotaju" ar to paschigu nodomu, neishmanigus wezatus peedabot, lai tee winam sawus behrnus usfiz skolofchanai, kura winam pehz likuma pa wisahm aiflegta (un pil- nigi pareift aiflegta, jo kas pats tik greift eet, tas ari zitus, ihpashchi behrnus sagro-

stahjāhs ar fawu fēnaku spēhku semes wirsu tik stipri sildit, eefahf semes wirsus un lihds ar winu ari gaisš tai weeta arweenu jo auffsats palikt, zaur to beidsamajs arweenu jo wairaf faraujāhs un arweenu jo wairaf beesumā peenemāhs. Tahdā wihsē lihds ar gaisa neweenadu fāsilšchanu zaur fauli iszetahs ari gaisa neweenads beesums dāšhadās weetas wirs semes. Lihds ar filtuma wairoschanos un masināšchanos wairojāhs un masinājāhs ari gaisa pamata ihpašchiba, uš wišahm pušehm isplehstees. Bet tā ka gaisš tik tad war meerā palikt, kad tas wišur ar weenadu spēhku uš wišahm pušehm dšihrahš isplehstees jeb ar ziteem wahrdeem, kad tas wišur ir weenadi beesš, tad ari ir faprotams, ka lihds ar gaisa mainišchanos beesumā, tas teef ari fawā meerā tranzets, zaur to tas eefahf kustet. Uš tureeni, kur gaisš ir wairaf fāsilis un wairaf schidraks palizis, eefahf no aptahrtejahm pušehm auffsats gaisš kustet, tā ka tas, jo wairaf beesafs buhdams, uš šcho puš jo wairaf isplehšchahs, kamehr filtajs gaisš, arweenu jo wairaf isplehšdamees, pawisam uš otru puš kustahs, atkštā gaisa fēnataju weetu eenemdamš. Ka gaisš zaur neweenadu fāsilšchanu teescham eefahf kustet, mehš pahrlēzinajamees no tam, ka ja mehš pa seemu filtā istabā durwis attaisam un pee durwihm šwezi turam, tad istabas apakšchā teef šwezes leefma uš istabas eekschu atleekta zaur auffsats gaisu, kurfch kā jo wairaf fmagafs, istabas eekschā dodahs; turpreti pee durwihm augšchā teef šwezes leefma uš ahru atleekta zaur filto gaisu, kurfch kā jo wairaf weeglafs, pa istabas augšchu ahra dodahs, angštā gaisa weetu eenemt. Tahdu gaisa strauimi jeb uš nošpreestu puš kustedamos gaisu mehš pehz tam, zif ahtri tas noteef, nosauzam par wehsmu, wehju, wehtru un auhu jeb orkanu. Zaur wehju teef nu dāšhadās gaisu, ihstaki: gahsu dalinas arweenu zauri maifitas, tā ka tahs gandrihš wišur weenā un tai pašchā daudsumā atronahs. No tam nu nahfahs ari, ka gaisš wirs semes wišur tikpat angeem, kā ari lopeem preekšč dwašchofchanas paleef weenadi derigs, tā ka mums nemaf naw tapehz jaruhpejāhs, ka mums apakšč klaja debesš ari waretu gaisš kur zaur fawahm fatura dalinahm preekšč dwašchofchanas par nederigu pahrwehrstees.

(Turmaf beigums.)

Nahkošchee zihniņi ap Dardaneku un Bosporus uhdens zeķeem.

Kreewijas Keisars ir isfazijis, ka Wina nodoms naw, Konstantinopoli eemantot, un ka par winas nahfamibu jaspreesch wišahm leelwalsstihm kopā. Šchee Keisariski wahrdi, kuri par sewi kā nelauschams solijums ušluhjojami, tika runati kad Anglija isfazija, ka tā schini Kreewu-Turku farā ne jautschotees, bet palikschot meeriga. Turpretim

Bosporus un Dardaneku uhdens zeku deht, kas Melno juhru faweeno ar Widus-juhru, Kreewu waldiba naw ne kā apsolijusehs, bet uš Angku daudstahrtigahm apwainošchanahm un peeprafschanahm tikai peefihmejuše, ka šchee uhdens zeki peederot tik Turkeem, kā wišahm zitahm walsstihm, masafais tam tā waijagot buht. Pehz tam Angku šehnineene leelā un garā ufasi pašludinaja Anglijas neitraliteti t. i. šwabadibu no katras eejautschanahs schini farā. Sinamā mehrā schihs fawstarpigas apsolischanahs pehz tautu-litumeem ir ušluhjojamas kā nelauschams lihgums, bet Anglija no fawas pušes fawu solischanu pateekšibā jau ir lausufe zaur to ka wina

1) pirms no muhsu waldibas istaulejāhs to solischanu, Egipti neaistift un tad šcho walssti pret Kreewiju šatrazinajufe;

2) isgaisinajufe nolihgumu starp Kreewiju un Persiju, uš kuras peepalihdsibu Ahšijā bija zerets; pa datai ari zaur to, ka Persija atrahwahs, muhsu pulkeem bija jakahpjāhs atpataf;

3) Turkeem palihdsējuše ar naudu, kara-eerotšcheem un ofšzeereem un beidsot

4) ka wina fawu floti pirms aifsuhitija uš Westas juhras lihgunu un tad ar to apbraud Galipolis pušalu un Konstantinopoles preekšč-pilsehtu Pera, azim redjot ar to noluhku, Dardanekus pahrwaldit un laikam ari Konstantinopoli pret Kreeweem apfargat.

Šcho fawu gala nodomu wina apsedš ar to jozigu isrumu, ka wina kristigos gribot aifsargat. Keisprotams, kadehf winai preekšč schi koti kristigi noluhka pirms ar sultānu waijadsēja lihgunu nošlehgt, un kadehf wina nepeeslejahs tahm zitahm walsstihm, tam kristigo listens gan wairaf ruhš, ne kā Anglijai.

Tahdeem ne-attaisnoteem solischanas lausumeem preti, Kreewija ne pehz kahda likuma naw peespeesta, fawu solischanu pret Angliju ispilbit, un kad wina to ari teescham gribetu, tad wina to jau pašchūstureschanahs deht newaretu darit. Jo Angkeem pataut par mine-teem juhras zeķeem un par Konstantinopoli par kungeem palikt, ir gluschis tas pats, ka kad Kreewija pate few durwis aisdaritu, pa kurahm ween ta war pee juhras spēhka un andeles ušplaušchanas nahft.

Kā peedšihwojumi mahza, tad Angli reis eenemtus semes gabalus wairs nemehds no rotahm ahra laist. Tā tad ari naw jaschauhahs, ka wini Galipolis pus-falu reis eenehmuschi, to paturehs, jo pee lihgunu ar sultānu, kas torcis leelās bailēs bijis, no tam it ne kas ne-efot norunats, ka Angkeem schis semes gabals attal ja-atdod. Keis tur apzeetinajuschees, wini sinams par Dardaneku uhdeneem buhs tee kungi un kā tahdi pehz pabeigta kara leelistam pretošees, kad Kreewija pee meera nolihgumeem pehz pilnas taišnibas pagehrehš, ka Dardaneki paleef šwabads zeksch ir preekšč Kreewijas. Zita šwara

fihš), tad tahds darbš sinams ja-ufluhko par nošegumu. Tee, kas ar winu kopā buhdami tahdu publiku rakstu, kurā wišch fewim nepareisi to wahrdu „skolotajs“ peeleeel, parafsta lihdsi, zaur tahdu fawu parafstu sinamā mehrā winam palihds laudis mahnit un tadehf paleef winam lihdsi nošeedšneeti, ja zaur tahdu mahnišchanu kahda krahpšchana re. noteef. G. M.

Sawads „stahwockis“.

Muhsu lasitajam jau sinams, zif nelahrtigi reis diwi Rihgas Latv. advokat pret mums personiski bija rakstijuschu un ka tee wehtal, kad mehš teem kā pelnits atbildejahm, pašehpahš aif sawa „stahwocka“, kas teem neatkaujot ar „Balt. Semk.“ rebařtiju strihdš celaistees. Ka šcheem diweem Rihgas Latv. advokateem ween naw tahds sawads „stahwockis“, kas pirms atkauj tahs leelās rupjibas un wehtal rakstitajam attal „neatwehl, personigā strihdā celaistees“, peerahdihš schi „Balt. Wehtnefi“ nodrutata „atbilde G. Mathera kungam“, turu mehš to jautru joku deht šchē „rakstš eespeescham.“

Ta štan tā: „Balt. Semk.“ 22. numurā Juhš nepareisi bijat aifšehrušchi Rihg. Latweeschu beeribu un winas darbošchanos. Uš to es Jums, kā „Balt. Semk.“ redaktorim, peesuhitiju isfildroschanu, kuru Juhš leedšetees, sawā lapā nodrutahft. Zaur to Juhš nu attahfti esat peerahdijuschu, kahda Jums sawaršchana no rebaltora ušdewuma un peenahftama. Lai gan Juhš manū isfildroschanu „Balt. Semk.“ ne-efat ušnehmuschu, tad tatschu Juhš esat atraduschu par waijadřigu, sawas lapas 28. numurā no f. g. no jauna Rihg. Latv. beedribas darbošchanos pahšpreest un nizinahft un pee tam mani nepeeslahjigi aifsert. Ko es uš Juhšu peefihmejuemeem par Rihg. Latv. beedribas darbošchanos Baltijas wehtnešcha Nr. 25 esnu atbildejis, pee tam es paleetu un newaru no tam neweena wahda atpataf nemt. Uš tahm pret mani no Jums isfazitahm personigahm apwainošchanahm es palischu Jums atbildi parahdā, jo mans stahwockis man neatwehl ar Jums, Mathera kungs, personigā strihdā celaistees.

Rihgā, 16. julijā 1877. g.

K. Kalniņš,

Rihg. Latv. beedribas preekščneefs.

Šchis ehmots „stahwockis“ lihdsinajahs jaruhšejuschai privileģijai, kas attal uš mata lihdsiga apburam amuletam, kas ta ihpašchneektam peeschkitot neaprobeshotu waru pret wina grehģigeem lihdsimwekeem, kam tahda brihnumu-lihdseka naw, un pee tam wina tomehr attal pasargafot no wišahm lihstahm, pat no nahwes rotahm. It ne wilus te nahft prahtā Šeharazades „tuhtstots un weena natts“ no Šabichia, Fleisčera un Weila, kur tahdi pat brihnumi to leelato lomū spēhl. Tahda „tuhtstots un weena natts“, ihftā šadsihwes waloda pahrutukota, it ne buht nerahdahš tik launa leeta buht, kā nupat iř K. K. L. „atbildes“ gaischi redšams.

No kureenes Tschigani zehlsuschees, pee kahdas tautas wini peeder, zif winu, no leeluma, wišā pasaulē ir un kur wini wiswairaf miht?

Atbilde K. K. igam.

Tschigani ir sawada gahju- jeb žekotaju tauta, kam muhschiga eeschana eedšimusi, wini dšintene, zif tautu-sinatiba spēhjuše isdibinat, ir Indija, jo tuwati apfihmejot Mahrattenlandē (Dehkanē), kur wehl tagad schihs tautas gimene atrodahs. Gandrihš katrā tautā ir sawads nosautums preekšč Tschiganeem. Italiā winus jauř Zingari, Spanijā Gitono, Greekijā a) wejlaitšs Gypstoi h) Saungreeki winus apfihmē ar Atinphans (Atinšans), Anglijā ar Gipsy (Egipteeschi), Arabijā ar Haramis (šagfi), Ungari winus dehwe par Zahraonepel (Zahrawa tauta), Frantschi par Behmeescheem, tadehf ka wini tur no Behmijas eenahza re. Eiropā E. eenahza ap 1400. g.; Ameriku ušejot winus tur n-atrada. Pawisam rehkina š milj. Tschiganu wirs semes (Afrītā, Afijā, Eiropā) un Eiropas datā wini wiswairaf ir Siebenbirgenā, Rumeniā, Slawonijā, Kursēmē, Leišchšs un Kausfijā; tad tik nahft Spanija, Ungarija, Italija re. — Tschigani dšihwo no klempnera darba un ziteem weegleem amateem; no weeglas andeles ubagošchanas, krahpšchanas un pa datai no šadsihbas. — Daudšlahrtigi mehginajumi, winus pee semes darba peecturet, naw isbewuschees. Tomehr man weens Tschigans pašstams, kas Kursēmē kahdu Latweeti aprezejis un ir par trona šaimneeku. Ešot labi pahrtizis un godigs wišrs, bet netruhtstot ne pee weenas řirgu andeles sawā wduzi un nelaiščot ne weena patuwa turguš garam. G. M.

Augtu rihlofchanahm ne-efot, kà daschas Kreewu awises iſſkaidro, jo uf ſemes wiini Kreeweem ne tahdus ſchkerſchus zela neſpehjet litt. Bet ir ar ſcho ſchkerſki ween, to Augtija pehz kara war zelt un laikam zels, pilnigi peeteef, ſcho leetu it nopeetni uſluhtot. Lai ap- luhfojam, kà Kreewija pret to ſtahw.

PeHz Pariſes nolihguma no 30. marta 1856, kuxam padotees Kreewija zaur Augtu un Frantſchu netaiſim uſbruſſchanu un zaur Auſtrijas neſlawejannu iſtureſchanos ſkuwa peefpeesta, muhju walſts neween ſaudeja Moldawu un Walachaju (tagadejo Rumeniju) un lihds ar to Donawas eeteſas Melnà juhra, bet winai ari bija jabuht ar meeru, kà Melnà juhra tifa iſſazita par neutralu (wiſeem lihds dauds peederofchu), kurpretim Bosporus un Dardaneki palika Turku rolàs, tà kà tee Kreewijai kuxà katrà brihdi zauribrauſſchanu wareja aif- leegt. Zaur to tad nu til muhju flote, til muhju andele deenwidòs ne ſpehja wairotees un uſplaukt. Schi nolihguma noſazijumi 13. marta 1871. zaur norunu ſtarp Giropas leelwalſtihm tifa gan Kreewijai par labu atweegloti, tomehr pilna waka un droſchiba winai zaur to naw tikufe. Na wina pee tagadeja kara beigahm, kuxà ta, kà zeramò, buhs un palits uſwaretaja, toò winai ar waru uſbahstos noſazijumus iſnihzinahs un weenu pa wiſahm reiſehm ſew ne-aiftiktu un alaſch brihwu zeku uſ Widus-juhru gahdahs, ir koti lehti protams, jo ari tas peeder pee Turzijas kriſtigu eedſihwotaju liſtena apdroſchi- naſchanaò. Bet bes ſchi augtà uſdewuma Kreewijai wehl ir otrs, ne maſak augſtis peenahkums, proti ſawu attiſtiſchanos ſekmet, preekſch paſchu uſtureſchanahs ſtrahtat. Bet ja nu Augki tahs minetàs wee- tas eenemtu un paturetu, tad ſchò bes leeleem zihnineem nepaliks.

Waj ſchee zihniini paſtahwehs ſahrtigà karà ſtarp Angliju un Kreewiju, jeb waj wiſas leelwalſtis kopà to leetu iſſpreedihs un Auglus peefpeedihs, atkal uſ mahjahm brannt, — kàs to tagad war ſinat; tas atlehts no muhju uſwarejumeem Turzija, bet ihpaſchi no leelwalſtju iſtureſchanahs.

G. M.

Giropas Turzija.*)

9840 □ juhdses leela ar 17½ miljoneem eedſihwotaju, pehz 1862 gada ſauſchu ſkaiſchanaò.

Mums Latweeſcheem wehl naw netahdas pilnigas geografijas; un tad nu ſchinis karalaitòs daſchlahs laſtajs laiſchu ſabpraht ari gribetu jo ſkoidrati ſinat, kaſba ir ta ſeme, kaſdi tee laudis, tahdas wina eeraſchas un waldiva u. t. j. pr., tad ſchihò un wehl daschas zitas pee tam derigas ſinas, ar maſ wahreem ſche uſraſtiſchu. To wehl peeminu, kà tas, to te uſraſtiſchu, buhs tilai par to Turziju jeb Turku walſti, kàs ir Giropà; bes tam Turku walſtis wehl ir pa leelaku datu Aſija un ari Afrika; tomehr ſchihò walſtis dalas ſchija ſawa rakſta nepeemineſchu; warbuht beidsot ari druſzin toò aif Meljuhras un Kaukaſuſtalneem, kur ari tagad Kreewi ar Turkeem karajahs.

Leelumò un robeſchi. Giropas Turzija, kà maſakà data no wiſas leelas Turku- jeb Osmani walſtis, ir leela un plaſcha puſſala, kò ſauz Balkana puſſalu, ſtarp Abrijasjuhru un Meljuhru. Preekſch ſchi gaduſimtena Turkeem bija wehl leelaki ſemesgabali Giropà un ihpaſchi wiſa ta puſſala. Bet ſtarp teem gadeem 1822 un 1829, Greekija, kàs ir tahs puſſalas deenwidus galà, lihds ar daschahm Widusjuhras ſalahm, ar dauds gruhtahm zihniſchanahm un ar Giropas leelwalſtju palihgu, aifwabinajahs no ſchihò leelas warmahzigas Turzijas, un paſchas eetaiſijahs par ihpaſchu walſti, kò tagad ſauz Gree- kiju. Dee ziti puſſalas gabali palika lihds ſchodeen apaſch Turku warmahzigas waldivas. Zil gruhti ſcheem nabaga kriſtigeem laudim apaſch ſcho neſcheligo Muhamedanu waras klahjahs, to pa ſcheem gadeem deefgan dſirdam ſawòs laitraktòs, un tapat ari, kà ſcho ne- pahrzeeſchannu warasdarbu dehl muhju wiſſcheligais Keiſars uſneh- mees toò nabagus glahdt un tadeht ſcho karu ar Turziju eefahzis.

Schaj Giropas Turzijaj tagad ir robeſchi: ſeemekòs: Auſtrija (Kroazija, Slawonija, Banata, Tranſilwanija); rihtòs: Kreewija (Beſſarabija), Meljuhra, Konſtantinopeles ſchaurums (Bosporus); deen- widòs: Marmorajuhra, Heleſpontus un Dardanekuſchaurums, Egei- jasjuhra un Greeku walſtis jeb Greekija; wakaròs; Widusjuhra (Jonias- un Abrijasjuhra ar ſawahm daschahm ſalahm), Montenegro (Melkaine), Dalmazija. Leelumò un eedſihwotaju ſkaiſts ir, kà jau wirſu uſſihmetò.

To eſmu iſraſtijis no ſawas wehl manuſkripta gulebamas geografijas.

G. Dünſberg.

Leelakas walſts dalas Turzijai, kò ari ſauz par Osmani walſti, ir Aſija, ihpaſchi Maſ-Aſija un Afrika. Wiſa ſchi leela walſis kopà ir gandrihs 86,000 □ juhdses leela, ar wairak neka 37½ mil. eedſih- wotajeem jeb ſultana (winu keiſara) pawalſtneekem. Wiſa ſchi leela walſtis apnem leelus (gandrihs jaſaka: wiſus) ſemesgabalus no tahs wezàs paſanles, kàs eefahkumà jeb zitreiſejòs laifòs bijuſchas tahs trelnakàs un bagataſàs ſemes, kur bija tahs wezàs warenàs Egipteefchu, Babiloneefchu, Perſeefchu un pehzak Greeku- (Makedoneefchu) un Romeefchu walſtis, kàs iſdarija warenus darbus un dſihwoja bagatigi. Bet apaſch Turku warmahzigas, mahnutizigas un muſſigas waldivas ſchihò brangàs ſemes arween wairak panihka, un tagad panihkuſchas, kà naw wairs gandrihs ne maiſes, ne naudas — nefas! Un rahdahs, kà winai beigàs klaht.

Turku walſts pa tahm trihs leelahm ſemes- jeb paſanlesdatahm: Giropu, Aſiju un Afriku iſplatidamahs, ari ir eedalita trejàs leelàs walſts dalàs, kò wini noſauz: Rum Illi Giropà, Anaddi Maſ-Aſija un Garb Afrika. Schòs leelus walſts gabalus tad atkal eedala ma- ſaldòs, kò ſauz Ejaletes (gubernas), Liwas (prowinzes), Kazas (aprin- kus) u. t. pr. No daschahm Ejaletehm ſultanam naw wairak, kà tifa tas wahròs ween, un zitas winam it nebuht neſlauſa. Bet te nu til paſinoſchu wairak par Giropas Turziju.

Kalni Giropas Turzija. Leelakee kalmſtrehki jeb kalnaji ir: 1) Dalmazijas- jeb Dinarijas-kalni. Schee ir iſteſas jeb ſchuburi no Alpuſkalneem un ſteepjahs ſtarp Auſtrijas Dalmaziju un Donawu lihds paſchas puſſalas widum. Seemetrihtpuſe teem ir Bosnija un Serbija un deenaswidwakarpufe atkal Dalmazija, Herzegowina un Montenegro (Melkaine). Augſtatais kupis uſ ſchi ſtrehka ir Tſchar Dag, 9000' (pehdas) augſts. Tam aptahrt dauds dſitas grawas; ta- deht tur ir gruhti karu weſt un karot. No puſſalas widus, to otru galu no ſchi kalnaſtrehka, ſauz 2) Hemus- jeb Balkan-kalnaju. Tas ſteepjahs teeſcham uſ rihtapuſi, lihds paſchu Meljuhru. Deenw. puſe ir Makedonija un Trakija un ſeemepufe ir Bulgarija. Schim leela- jam kalnaſtrehkim blaſam ſteepjohs maſajs Balkana kalnajs, un no- beidsahs ari pee Meljuhras. Rihtapuſe tam ir dſita Trakijas leja un wakarapuſe atkal pantaina Makedonija. 3) Donawas ſeemepufe, ſtarp Walakiju un Tranſilwaniju ir atkal no Karpatu kalnu ſtrehka iſnahkdamu Tranſilwanijas kalnajs, ar ſawahm daschadahm leelahm un dſitahm grawahm, meſcha-beeſumeem, ganibahm u. t. j. pr. 4) Pin- duſa kalnajs, ne-eelopjama ſeme ar maſ eedſihwotajeem. Wak. puſe ir Albanija un Epirus un rihtapuſe Makedonija. Soprojama ſchis kal- naja ſtrehkiſ ſteepjahs zaur Greeku puſſalas widu zaur un nobeidsahs pee Egeijas juhras. Schuburi, kàs no ſchi kalnaja ſchirahs, ſteepjahs wairak pa Greeku walſti.

(Turpmat wehl).

Daschadas ſinas.

No eekſchjemehm.

Zi Greenwaldes mums peenahk ſchahds pretrakſis, kuru uſ- nemot umms jaifſaka, kà ne wiſ tahs pirmàs ſinas eefuhtitajòs, bet redakzija no ſawas puſes peefihmejuſe, kà Greenwalde eſot Dobeles aprinkti. Abtrumà mehs ſcho pagastu ſamainijahm ar zitu. Tadeht tad min. ſinotajòs, kàs muhs uſ ſcho miſekli jau uſmanigus darijis, to winam turpmat iſſazito pahrmatumu naw pelnijis. — Pretrakſis ſkan- tà: Kad tahds zeen. rakſitajòs no ſawas puſes laitraktju laſitajeem kò paſino, tad pa leelakai dalai zekahs no tahs paſchas puſes pret- rakſti, kàs pirmo ſinotummu wiſadà wiſe luſko apgahſt. Schi nebuſ- ſchana, kà ſaprotams, nahk no augſtprahtigeem laudim, kàs domajahs par ſawu tuwaku gudrati buht. Bet atgadahs ari otradi, kà par peemehru kahds „Schkehrſis“ iſ Greenwaldes ir ſinotis (Walt. Seml. 27. num.), tifa rahdidams, kà ſchis ar war kò rakſti.

PeHz rakſtitaja domahm mehs Greenwaldeefchi eſot ſlinski, „ſihwà“ - glahſites miſletaji un beidsot ſkoputi!

Uſ to mums jaſaka, kà muhju zeen. „Schkehrſis“ muhs nepa- wiſam nepaſihſt, jo paſchà pirmajà rindinà winam toti miſejees, ne- newaredams uſminet, kahdà aprinkti iſti Greenwalde atronahs.

No eefahfuma, kà jau pehz Latweefchu wihses,*) Schkehrflis“ par laifu pahrrunadams, pamafam pahreet uf fainneeziabas darbofchanos. Tè nu wihsch pirmo pliki mums dod, ironiski (faimojot. Ned) nofchehlobams, ka fchis par auglu dahrfeem nefo newarot rakffit, to fchejeenes femtureem ne-efot (!). Nu war redset, kà fchis muhsu zeen. „Schkehrflis“ muhs pahifht! Kà gan war fainneeziaba bef augku dahrfeem buht!? Neraugotees uf fliftu femi, kahda mums, pa dakai tefofcha fmilts, pa dakai ruhfa, pafkatatees, kà kuplo augku dahrfi fhakleem fainneekeem! Ja, teefa, foku-augku dahrfi pee mums gan reti atronami, jo tee tahdà femè, kà mineju, ne muhscham neishodahs, tomehr ziti ir deefgan puhlejufchees, bedres ifrafdami un tahs ar mahleem pibidami, fo ar daudf puhlineem no tahleenes atwedufchi un tad tahdàs weetàs augku-fokus fhahdijufchi; bet tas jau maf turigam femkopim nefas nau eefpehjams. Turpreti tahdeem fainneekeem, kam jau no dabas zif ne zif gruntsfeme, fako deefgan jauki augkufoki pee mahjahm. — Kad par wifu muhsu pagastu pahris palaidigu fainneeku, kam mahjas fahritufchas un pafchi pa krogeem pee „fihwà“ glahfites „zepures rinki greefch“, tad jau gandrihf nebij wehrts, to laifrafhtòs peeminet.

Weidsot zeen. Schkehrflis, no brahligas mihslestibas dsihts, mums pahmet, ka mehsh ne-efot wis dewigu roku parahdijufchi pee dahwanu dofchanas preefch kara eewainotu un flimu kareiwu apkopofchanas. — Dahwanas ir gan dotas, it ihpafchi Sahleefchi, kas ar Greenwaldeefcheem faweenoti, ir parahdijufchi koti dewigu roku. Kad „ihftee“ Greenwaldeefchi mafak dewufchi, tas pehz manahm domahm warbuht ir tapehz, ka amata wihri naw deefgan dedfigi bijufchi pee dahwanu lafifchanas. Lai nu buhtu fchà waj tà, bet kà tad „Schkehrflis“ fin, kà tif maf ir dots? Warbuht ziti pagasti wehl mafak dewufchi un tomehr naw ne weenam prahtà nahzis, wiaus laifrafhtòs par to ifunit. — Uf to wehleefchanos, muhsu fkolas namà wali preefch kahda mehrka isrihtot, ir mehsh domajam, ka tas ifnahfs gau, ja tif kahds „Schkehrflis“ nenahfs zekà.

Uppeneets.

Redafzijas peefihmejumš. Mums truhka eemefta, fcho dashà weetà pa-afu pretraftu atraidit, jo S. f. Greenwaldeefchus ari deefgan afi aifnehmis un tabehf attafinoschanos wineem ne uf fahdu wihfi newareja leegt. Tomehr mehsh, lafitaju labumà, fcho faraktifichanos labpraht wehletos fhegt, bet ne uf fahdu wihfi mehsh no S. f. ne ufnefmim fahdu attafinoschanos, kas ari tikai magfenit U. fgu perfonifki aifnemtu un nebuhtu tihri leetifka. Sinams tapat mehsh ifturefimees pret U. f., ja tas turpmaf warbuht atkal fawam pretineefkam fo atbildetu. Tà tad, ja daudf, katram tikai wehl weens rakfts fkuhs ufnefmis, bet luhdsam tif ihfi zif ween eefpehjums wifu, kas fakams, kopà fanemt.

Soma. (Pinu femè) Somas litererifka beedriba ir goda algu par labako dramatifko (behdigo jeb breefmigo) lugu iffolijufi, kurai wajaga buht weegli ufwedamai.

Kà finams, generaladjutants Warenzowš rewideerè Kreewijas zeetofkchnus. 13. julijà wihsch Kronftati aplufkojis un atradis labà fahrtibà.

Si Ruhjenes rakfta Rihgas Wahzu awifei, ka feens topot laikà fawahfts, bet efot daudf mafak ne kà pagahjufchà gadà. Rudfi fhahw labi. Wafarajs un lini dashòs apgablos labi, dashòs nofaltufchi.

Behz Jelgawas Wahzu awifes, bijà Jelgawas gimnafijà 447 fkoleni. Atlaifti tapa 10. Kurfemes aprinku fkolàs bija 922 fkoleni. Atlaifti tapa 29. Elementar-fkolàs bija 1338 fkoleni. Atlaifti tapa 100 fkoleni.

No ahrfemehm.

Politikas pahrfkats.

Pee tahm finahm, fo mehsh ifgahjufchas nedeka lapà par ahrfemiju politiku tagadejà kara leetà nefahm, mums fcho reis tikai ihfi peefihmejumi japeefpraufch. **Anglu** nodoms, Galipolis pufafalu

*) Kà ihpafchi Latweefchi fawas runas ar „laifu“ ufahf, mehsh lihbi fchim nefinajahm; kur tad gan palits „das berühmte Wetterthema“? Ned.

apfehft, ne-atron peefritejus ne pee zitahm walftihm, nefi ari pafchu walfti, fchè bes kahdas mafas partijas, kas — kà jau fenaf iffkaidrots — Angku waldbibu uf fcho darbu ihpafchi fhubinaja. Daudf tureenes awifes iffakahs pa wifam pret fcho nodomu un peerahda, kahdas juftchanas tas war zelt un zif daudf Angki zaur to waretu faudet. Tahdà pat garà iffazijufchees ari dashi parlamenta lozekki. Tà tad fchini leetà fhaktakas finas par Anglu turpmaekem darbeem buhs janogaida. — **Auftrijas** ministeru padome, fem Weifara preefchfehdeefchanas, nofpreedufe, uf karu nefagatawotees un tikai pawaitot tos pulkus, kas pee Bosnijas robefchahm. Ka **Wahzija** uf muhsu pufi paleef, kà bijufe, gan ihpafchi fchè wehl newajadfehsh iffklaidrot. — **Turkòs** juftchanas paleef jo deenas jo leelakas. Gelfchleetu ministers Sawfets Pafcha no amata atzeltš tabehl, ka tas ufdrifhstejees fultanam ufrahdit Turku Donawas armijas nefpehziibu un to wajadfibu, Kreewijai pee laika meeru peedahwat. Wifit ziti ministeri weenà balft fchim preefchlitumam bijufchi pretim, tabehf tad fultans, kas pee tam beidsamà laikà it kà bes galwas palizis, Sawfetu tà fodijis, it ka tafinibu runat buhtu grehfs. — Par Turzijas eefchigahm buhschanahm runafim fchihsh deenas kara finas un to tif wehl peefihmefim, ka Midhats Pafchà, Turzijas konftituzijas zehlefs, fultana azis fchehlastibu atradis un tam ufziteti dashi fwarigi ufdeewumi, bet uf Konftantino-poli tas wehl ne-efot aizinats.

No jauna buhtu fchihsh finas. **Frautfchi,** kur partijas finams nemitejahs, weena otu aplarot, it flufam pee Schweizijas robefcheem ufhuwejuufchi un apbrunojuufchi 4 jaunus zeetofkchnus. Ka Wahzu waldbibai tas buhtu glufchi nefinot notizis, naw nefas domajums; ahtraki leekahs, ka ta no tam tif ne kà naw runajufe. Kamehr Franzija faudejufe Elfa fu un Lotringu, no kurahm ta it ahtri wareja eelauftees Neines apgablos, winai finams bija jadomà uf zitu ftipru weetu, ka Wahzeem, ja karfch zeltos, waretu it no eefahfuma zekà fhaktees. Wahzija, kà lehti protams, to eewehros. No **Italijas** turpreti mums fhoreif jafina par melnajo eewehrojumu darbofchanos. Sawas lapas 24. num. mehsh nefahm finas, ka Romà „Jefus Kristus milize“ dibinata, kurai tas nolufhs, pahwesta laizigu waru atkal atdabot un noftiprinat. Schi fawada milize naw ne kas zits, ka leela beedriba, kas ifplehfhahs pahr wifu pafauli un pee kuras nefklaitams pulks lozekki peeder, finams flufumà. Wina jau efot pilnigi nobibinata un eedalita feptinàs „diwifijàs,“ kuras no ihpafcheem wirfneefkeem teef waditas. Scho nodibinafchanu, kà ari fchihsh fawadas beedribas ihsto nolufku mehsh pahrrunafim ihpafchà rakftà kahdà nahkofchà numurà. — Romà reis buhdami mums wehl japeemin, ka zaur dashchahm awifehm eet tahs walodas, ka pahwests Pius IX. jau preefch 3 gadeem efot miris un wina weetà no melnajeem flufam eezeltš kahds tam koti lihdsigs zilwefs, kurfch bijis meerà, pahwesta lomufpehlet, bet fw. kolejumš t. i. augftakà bafnizis walde, aifturejufehsh fewim to teefibu, wifas naudas un dahwanas, kas pahwestam peenahlahs, preefch fewis paturet. Waj tas teefa waj neeki, mehsh finams newaram iffchirt. — **Amerikà** ta ifg. num. minetà fazel-fchanahs wehl naw nobeigta, bet dashà weetà peenehmufehsh fpehtà un plafchumà. Delfszetu brauzeenus, kas tabehf noftahjufchees, waldbiba grib no faldateem lift wadit. — Anglu **Judijà,** kà jaunakas finas fhahsta, efot bads ifzehlees, zaur fo jau breefmiga mirfchana zehlfufehsh.

No kara-laufeem.

Weidsamajà laikà gandrihf nefahdas kara-finas no waldbibas pufes naw nahfufchas, par fo daudf awifes fhapiigi fchehlojahs. Tahs finas, fo redafzijas fchini laikà war pafneegt, ir falafitas pa dakai if muhsu eefchfemes, pa dakai if ahrfemes awifehm. Behz fchihm finahm uf **Afijas** kara-lauka beidsamajà laikà leelas leetas naw notifufchas, bet gan **Ciropas Turzijà,** kurà muhsu pulki alafch tahfak eedami un apzeetinadamees Turkeem leelas ifbailes padara, tà ka wina waldbiba daudf reis fchim brihscham tà, bet nahkofchà azuwirkli atkal zitadi pawehl. Pee tam wehl nahf fhakt kristigo fazel-fchanahs pret Turkeem it wifur, kur Kreewi ufwarejuufchi. — Kà ifg. num. (jaunakàs finas) minets, Abdula Kerima weetà par Donawas

armijas wirswadoni ir eezelts Mehmeds Ali. Šis laidis armijai pavehli, kurā issazīts, ka zaur Kreeweem apgahnitai (sic! Red.) Turku semei japalekot waj par Kreewu, waj par Turku kapu, tadeht faxeivi lai zihnotees lihds beidsamam. Winam esot wara, kuru katru pagodināt, kas uszihtigs bijis, waj asi šodit, kas netikli isturejees. Loti jauki runāts, bet daudj ne kā nelihdšehs, jo zaur Turku neapdomibu un glehwumu, tā ka zaur Kreewu ismanibu un firdibu muhšejeem jau tif daudj stipru weetu rotā, ka Turkeem gan waijadsētu daudj leelaka un stipraka spēhta, ne kā wineem ir, lihds tee muhšu kara pulku stahwolli spēhtu nedrošhu padarit. — Zif wahji ar Donawas zeetofšchnu armiju stahw, mehš jau šenaf esam peesihmejušchi. Par Suleimana Pašcha un Redufa Pašcha armiju, kurai tas usdewums, Kreewus no tahtaf-eeschanas winpušs Balkana aistawet, tā ka ari Filipopoli un Adrianopoli pret Kreeweem apšargat, — no Turku pašchu pušes nenahf labatas sinas. Generalis Blums Pašcha to rewiderejis un atradis koti nespehzigu, tā ka ta tikai wehl defensiwei, ne wis offensiwei derot. Rā turpmat redšesim, šchi armija pehž tam wehl šakauta no generata Hurfo. Pa wišam zitadi škan taš sinas no wišahm pušehm par muhšu pulkeem. — Muhšu galwas kortelis tagad ir Bjelā, us seemekeem no Tirnowas, ap kuru leels spēhts šaweenots, kas Turku Bulgarijas jeb Donawas armiju šawalda un atur no šaweenofšchanahs ar Suleimana Pašcha armiju winpušs Balkana kalneem. — Tagad pahrešim us katru kara-lanku ihpašchi.

I. Ciropas Turzija.

a) Pee Donawas.

16. julija esot pee lom upes pee Ruštšchukas starp Leel-
firsa Trona mantneeka armiju un Ahmeda Gžuba Pašcha pul-
keem kauts bijis, kurā Turki uswareti un 30 leelgabalus, 10 karogus
un kahdus 500 wangneekus šaudejušchi. — No waldbibas pušes šchi
šina wehl naw apstiprinata, bet gan no zitahm pušehm, un ja ta
taišna, tad notikumeem pee Plewnas teesham koti masa jeb ne kahda
nosihme preešč muhšu pulku stahwolka naw. — 19. julija Kreewi
apšchudija 3 Turku kugus pee Ditenizas, no kureem weens nogrima.

b) Bulgarijā.

Pehž sinahm no 17. julija Ušherkesi aplaupija Bulgarijas osta
weetu Rawarna, ne tahtu no Warnas, un nolawa 100 zilweku.
Kahds Austrijas kugis usnehma 500 behglus.

c) Starp Donawu un Balkana kalneem.

Tani jau isg. num. peemineta kautā pee Plewnas Turku pušē
jem Osmana Pašcha wadišchanas bijušchi ap 80,000 wihru, bet
muhšu pušē tikai kahdi 30,000, kuri nu sinams pawairoti.

Rā wehlat sinots, tad Rumenešču generalis Manu pee tam
wainigs, ka šchis kauts muhšejeem ne-isdewahs. Winšč esot pawehli
dabujis, tuhdat Nikopoli apšehst, lai tureenes Kreewu pulki waretu
dotees us Plewnu pret Osmani Pašcha. Šcho pawehli winšč naw
ispildijis, Nikopoles garnisija newareja šcho pilsehtu atstahst un gene-
ralim Schilder-Schuldneram palihgā nahft. Tā tad muhšu kara wal-
diba tē naw wainiga, bet muhšu masais pulzinsch pee Plewnas ir
apbrihojamu firdibu un spēhtu israhbijis. — Rā jau šenaf peesihmetš,
us Plewnu ir palihga pulki šuhititi. No 18. julija ir sinas, ka ne
tahtu no Plewnas pee Lowazas esot kauts bijis; kā tas isdewees,
wehl naw sinams. — Lihds šchim brihščam tikai par kautineem ir
sinas, no kureem tas šwarigakais bijis 14. julija per Turlakas (starp
Ruštšchuku un Rašgradu). Tani kritis Turku generalis Afifs Pašcha
un weens otrs generalis gruhti eewainots; wehlatas sinas šcho kautu
išfaka par leelu un šwarigu, bet tuwaka iškaidrojuma truhst, tikai
šin, ka tas preešč Turkeem šlitti isdewees. Ari us wakareem no
Schumlas ir masi kautini bijušchi. — Pehž sinahm no 20. julija is
Peterburgas, 18. julija generalis Kridners reisu reisahm usbruzis
Plewnai, bet bes šekmes. Mahtaku šinu truhst.

d) Winpušs Balkana kalneem.

Suleimanis Pašcha un Redufs Pašcha, par abeem ar 15
bataljoneem un divi baterijahm, mehginaja Kreewus par Balkanu
dšht atpakaf, bet jau pee Karabunaras (pee dšelszeka, kas aishwed
us Filipopoli un Adrianopoli) atduhrahš us muhšu generata Hurfo
pulkeem, kuri Turkus šakawa, tā ka tee 600 (pehž wehlatahm sinahm
2000) wihru un 10 leelgabalus pašaudeja un aishwifahš us Adrianopoli.

Saleimana pulki esot noplihsušchi un panihkušchi. Šchi šina ir no
15. julija, bet kurā deenā tas kauts bijis, naw sinams. — Muhšjei
jau ir winpušs mineta dšelszeka (š. kahrti) un zaur to, ka tee eenaidneeka
pulkus weenu no otra atščkir un tos šwarigakos žekus Turkeem aish-
dambehs, Adrianopoli esot jau leels pahrtikas truhsums.

e) Sinas is Konstantinopoles.

Turki šanehmušchi weenu Kreewu šepenu išluhtu. — 200
Bulgari kēhdēs šaistiti šchē atwesti un kā walšts pahrdewēji (? Red.)
noboti kara tešai. Wišas us Konstantinopoli šuhittas kara-sinas ša-
nemot pats sultans, kuršč deenu un nakti štrahdajot. Wina dahrgās
leetas teekot eepakatas, ka behgot waretu lihdsi nemt. Rā lehti pro-
tams, Anglijas labumā wispirms stahweja, Turkus no šakā karoga
attihstišchanas aistawet, jo zitadi winu draudšiga isturešchanahs pret
teem tatschu buhtu pa daudj bijuse notešajama. Tas wineem nu ari
esot isdewees, mafakais šchim brihščam. Leekahš ari, ka Turku waldbi-
bai pašchaj palizis bail no tahm breešmahm, kas no šakā karoga ša-
gaidamas, jo zaur tizibas karu šatrazinati zilweki breešmigōs darbōs
pat šwehrus pahršpehž, kā wehsture deesgan gaischi mahza. — Sultans
gribot it drihti jau us Brussu dotees, jo winšč esot leelās bailes, ka
neteek šawangets. Wiswairaf winšč bhstotees no Rašakeem, kuri
winam nebuhst no galwas ne-esot isdabujami.

f) Montenegreeschi

ari deenwidōs us Antiwarijas puši šahf us preešču eet. —
Nikšchika (zeetofšnis Bosnija), kurā 1000 Turku šaldatu un kahdi
2000 eedšihwotaji, gan wehl naw Montenegreeschu rotās, bet wišai ilgī
tas tomehr newarešchot turetees, — jau maišes truhsuma behf.

II. Afijas Turzija.

Par leelaku šaduršchanos šchini kara-lankā truhst šinu. Masafi
kautini te knapi to eewehrojami un tikai tas buhtu peesihmejamis, ka
Turki, kur ween tif waredami, pret eedšihwotajeem un šaldateem, kas
winu rotās nahft, padara šawus pašihstamos šumpoku darbūs. —
18. julija muhšjei eenehma Armenijas wezo galwas pilsehtu Ani, kura
preešč mums koti šwariga. Turki stahw apzeetinata lehgert, kuršč
no Madšchi lihds Wišinkewu steepjahs.

Wišjaunatās sinas.

Pehž Wisaugštata ušasa walboščam Senatam no 10. julija, kas no Augsta
Kunga un Šešara parafstis galwas kortell, Bjelas žemā (Bulgarijā), no pirmā mi-
lizēs šasaužena ir šasauž 185,467 wihru us deenehtu. Atweegloščchanas un termina
paildšinaschanas, pat preešč 1. kategorijas, šchoreis naw peelaščhamas, til ka školotaji
un žitu amatu wihri, kas no kara deenehta atšwabinati, naw šasaužami, bet wineem
no šawas preeščneezibas japeeneš leeziba, ka wini teesham amata stahw. — Tee,
kas no armijas un šlotes rešerwes atlaisti un milizei peestaititi, naw šasauž. — (M. W.)

Anglu waldbiba šawai jušras spēhta waldei demuše pawehli, 2 kugus gatawus
turet, ka atkal no jauna 3000 šaldatu waretu us Widus-juhru aishuhitit.
No Afijas kara-lankā šina, ka Muktars Pašcha (Turku wirštomandants),
pahrtikas truhsuma behf, ar šawu armiju newartot us preešču dotees. Muhšu ar-
mija ir pawairota. Doris-Melitows ušahzis žihniščanos pret eenaidneeku un ir jau
dajchi kauti bijušchi. — Dumpis Raufas šalnōs wehl naw apšreests. — No Mon-
tenegreescheem šino, ka tee Nikšchiku drihš buhšchot eenehmušchi. 120 Turku
šaldati eebehguschchi winu lehgert un titušchi aishuhititi us Montenegriju.

Waldbibas Wehšnešis šino no 25. julija is Ciropas T. kara lauceem:
Muhšu pulki patir pee Plewnas jo projam šawu stahwolli, kas teem preešč kautā
jau bija. No frontes (t. i. no pulka) išščlihruschēes 5000 wihru; pallawneeks barons
Kaulbars ir kritis; generalis Boshčanons, regimentu komandanti Stepanows un
Sarantšows ir eewainoti. Šaldati žihnijahs kā waroni; winu gars ir teizamš.
Plewna un Lowaze ir no Turkeem ar leeleem pulkeem apšehstas un štipri nozeetinatas.

Generalis Hurfo išnišginaja dšelszeka gabalu us Jamboli, šakawa 18. julija
Suleimana Pašcha armiju, kura Ženi-Sagra bija apšehduse. Turki pašaudeja 2 leel-
gabalus. Ohtā deenā generalis Hurfo šakawa otru pulku pee Eski-Sagra, bet winam
bija ja-atlahpjahs Balkanu kalnu grawu-žekōs, tadeht ka Suleimana Pašcha pulki no
wišahm pušehm gahšahs wirši. Apgabalā pee Schumlas ir wišs meerigi.

Atbildes.

„Seemzeetim“. Pateizamees širsnigi par dahwinato „Rolanda-speeki“, kur
mehš kā mihlu atminu is žihniščanahs laikeem usglabāšim.

R. Š. U. m. un dāšcheem žiteem, kas par muhšu lapas nelahrtigu pee-
šuhstičhanu šchēlojušchēes. Kur meen dabonam šinat, ka šchē kahrtibas truhst, mehš to
meklejam želt; bet pee til daudj laststajeem tatschu glušchi bes kahdāhm ta išuhstičhana
ne weenai awisei ne-isdobahs. Beidsamee 2 num. tila par weenu deenu aistaweti zaur
wainahm, to ne redatžija, neš ešpēbizija eepreešč nespehja parešet. Ka mums šchi
leeta koti tuwu pee šeds eet, katrs warehs noprast; tatschu reišehm gabahs ir tā, ka
wišai nepatihkami un tomehr japazreščahs. — To jaunako šinu behf žeram Žušču
wehleschanos nu išpildit, jo nu pat kā drušas leetu Wirswalde, Peterburgā, mums
atwehlejuše, wišjaunatās sinas bes ihpaščas pahrraudšichanas, us muhšu pašchu atbildi
ušnent, zaur to katru reisi ne masaf kā pilnas 4 deenas winetas.

Atbildošchais redaktors un isdewešs G. Mather's.

Jelgavas Latv. kurlmeņu skola usmens jaunus skolas-behņus tai 16. augustā 1877. Zadeht tee, kas šķe grib kurlmeņus behņus skola dot, lai to tai wif'brifšala laikā usdod pee mahzītaja R. Schulz l. Jelgawā, waj pee mahzītaja Woltrecht l. Mattišōs, waj pee superintendenta l. Müller Rihgā. Usnemameem behņeem wajjaga buht 7—13 gabus wezeem; par gabu ir jamašļa 100 rubl. f. un skolas laits ir wismajal 6 gabu. Ari jeenigas pagasta waldeš un jil-wezibas draugi, kas par nelaimigo kurlmeņu liktena atweeglināšanā ruhpejās, teel laipnigi luhgti, par to gabdat, ka lai tee kurlmeņi, kas augšchā minetā wezumā ir, tittu, doti skola.

(1—1) Skolas-direkzija.

Wiseem, kas domā **Jelgawā real-skola** par skoleneem usnenti titt, teel zaur šcho finansis darits, ka preefch tam peemelbešanas laits ir nolikts us 6. un 7. augustu 1877. Japenešs ir: bafus, frustlams un skolas-šhme. Lauzeneekem bes tam wehl ja-ufrahda no saweem pagasteem attaišanas smes, kas leezina, ka ir attaišti us skolu apmeklešanā. Wehlatas peemelbešanas weltigas un netiks peenemas.

Skolu inspektors F. Anshberg.

Deenwidn-Widjemes wis-pahrderiga semkopibas beedriba noturehs pirmdeen 29. ja wajabehs ari otrdeen 30. augustā Rihgas wimgrotaju sabedribas (Turnverein) leelajā sahle netahlu no strehneetu dahsja un no dahrsneezibas istahbes weetas attahlu sehdešanā, kas aturat pulstien 11. preefch pusdeenas eesahlees. Preefchnešumu peeteiššanas par semkopību, plawu un dahrsu kopšanu taps lihds 20. augustam pretim nentās Raubas muišchā (pasta adrese: Raubenhof pr. Wolmar), no 28. augustā Rihgā us Trona-mantueka-bulwara 23. III pee beedribas presidenta

[3—1] Jegor'a von Siversa.

Skolas-behņi

atrod draudsiņu usnemīšanā un dšhwolli. Usuru war ari turpat dabut, ja grib. Paula eelā № 9.

Skolas meitenes

atron laipnu usnemīšanā, labu kosti un lahrtigu usluhošchānu Jelgawā, Katrines eelā, Ahstrema namā № 4. otrā galā, pee

[3—1] Madam. Waskoff.

Stanigs „paldees“!
Jaunkundsei „Settei“
Par sawas laipnās draudzenes aistahwešanā newardisgā weeta!
L. S.

Kreetnu mahzibu

prostā un dubultā grahmatu weščanā, ka ari Kreeņu waloda pašneebj

Skolotajs Neumann's,

[1—1] Katrines eelā № 18.

7. augustā, pulstien 5 1/2 watarā

Dšhwilstes toris dšeedahs pee Be-tera muiščas Kreeņneem satumds. Biletas un programi buhs augšchā minetā deend turpat pee kafes no pulstien 4 dabujami. Kas pehz beigtās dšeedašanas grib pee danzošanas dalību nemt, teem wajjaga zaur dšeedatajeem eewestem tapt.

L. Weidemann.

Muischas pahrdošana

Dahchadu eemeslu deht no brihwās rolas pahrdoš lahdu muišču Raunas gubernā, Šchawku aprinki, Janišches tumumā, itt 4 julhdes no dšelszeka, pee tuwu garam eedama brugeta leelzeta palihlamā weeta. Muiščai ir pawijam topā ar plawām, ganibahm un mešču 466 dešetinas semes, no furahm 15 puhraweetas labs lapu meščs. Ehlas ir labi sabuhweetas, arama jeme mahls un bagata truhdu seme preefch hweešchem tā preefch wafaraja; plawas sahlinas. Žena par latru dešetinu 38 1/2 rubli, pa wifahm 466 dešetinahm 17,941 rubulis. Klahatatas sinas dob Starstenu muiščas Swingetu mahju ihpachneets us adreši:

[3—1] J. Dsheneet, Schorstadt bei Gr. Elley (Kurland)

Labu un faufu

Superfossatu

stiprds maišds pahrdoš

F. W. Grahmann.

Rihgā Nikolai-eelā, blatus Strehlneetu dahrsam, preti gahses fabrikim.

Urflus,

ij toka un dšelses, tā: Adlera Hohenheimera, Anglu un Sweedru; „Budene“, Amerikas sahles un labibas plawamahs maščines;

Kulamahs mašč.

ar stiftehm un sitejeem; labibas tihriščanas un efselu-maščines, un Ruston Proktora lokomobiles un kulamās mašč. pahrdoš

Ziegler's un beedris,

Rihgā, pilš-eelā Nr. 19.

Langdales Superfossatu

teefcham ih fabrikas Anglijā Kustestles pilšehtā pahrdošam no lehgera un ari peenemam pasteleschānās us leelahm partijahm ar apgalwoščamū par šaturu pehz Rihgas palitechnikuma ismekleščanās.

General-agenti preefch Kreewijas

Goldschmidt un beedr.,

Rihgā

us leelās pilš- un kiter-eelās stahra.

Semkopjeem pašinoju,

ka manā fabrikā war dabuht par peeklahjigu zenu un ar galwoščamū pehz Baltijas politechnikas pahrawušchānās stanžijas anališeem; Kaulumliuš, superfossatus, kalifahli, kainitu u. t. p.

Preefch dšels un tehrauda ruhdiščanas pulweri šamaltus ragus. Wehweri, mahlderu u. z. amatneeti war dabut lihmgalertu par 1 rub. 60 kap. lihds 2 rubl. pudā.

Preefch baroklu un audšejamū lopu ehbināšanas kaulu miltus. Ari peenemu apstelleschānās us Anglu un Wahju-superfossateem, wifahm guano sortehm u. t. p. un apgabaju ar procentu apgalwoščamū par mehrenato firgu. Tee las pee manis pehet wairaf tā 200 pudus weenā reišā, war us mana rehtina litt politechnikumā pirkto prezi pahrawušdit.

Richard Thomson

Rihgā.

Fabrika ahrpušs Zahna wahrtreem pee uhdensifunstes

Swehtdeen, 7. augustā buhs **sabumu-wehtti**, pee Leel-Platones skolas. — Gesahltums pulst. 2 pehz pud. Senahltums eewainoteem kareweem par labu. Pee ne-ijbewiga gaija buhs wehtti skolas namā. Turpatas sinas žant programem.

Semgaleeji.

Ziegler's un beedr.,

pilš-eelā № 19.

pahrdoš

superfossatus, kaulu un kali-mehslus

apafch politechnikas kihmijas ihpehtišchānās stanžijas pahrawušchānās, kura pizejeem, kas wairaf tā 3 birtawi us reiši nem, mehslus par welti anališeer.

R. Garrett un dehli

wiswežafajs, 1778. gadā Anglijā atwehtais fabrikis preefch semkopju maščinehm, peedahwa teizami labi pašistamas

Lokomobiles,

Danf-kulamas maščines.

wifadōš leelumōš no 4 lihds 10 firgu spēhtu. —

Lehtatās ženās. — Wislabatās norunās. Weeniga pahrdošchānās weeta pee

F. W. Grahmana

Rihgā Nikolai-eelā, blatus Strehlneetu dahrsam, preti gahses fabrikim.

Romšioners preefch Smolenskas semkopju beedribas sem Sawas Keiseriņas		Augstības Leelfiršta Nikolaja Nikolajewištcha ta Wezala aistahweščanās.
---	--	---

Sweedru arktus,

apdahminati 2. Baltijas zentral-istahde Rihgā 1871 g. ar augstako goda-algu, walfts domenu ministertijas

„leelo fudr. medatu.“

Ežesčas, sehktu apklahjejus, sehščanās maščines.

Tihriščanas maščines

no R. Garrett un dehla, Suffolk Anglijā, tā ari wifas zitas semkopibas maščines, labata konstruktija, par lehtahm ženam pedahwa

F. W. Grahmanis

Rihgā, Nikolai-eelā blatus Strehlneetu dahrsam, preti gahses fabrikim.

Willas fabrišanas maščines

top lehti pahrdotas pee Nikolaj, Bentera namā pee jaunā žetuma.